

de waar staan; aart. Dit grond lees: „Want ik inspelend op ad, is er geen

die wonde van n en die diepe die digter, my. Die laatste is 2 sing Moses nijn lied". Her- van die Here g. eet, of broeder voord is ja, ek meerde dit wil tan dit hul tot

g. Die volgende i die brief oor

d. Walt meen en alleen om- y soos dit blyk et nou nie so die naam pre- ongereformeerde

s die seun, wat die Bybel, wat r geskrap het.

an my so benou

vriend, T. H.

ele zin, die iets mor, hoe naief

J. W.

UWTH

lsche diensten. sche Kerkbode" iturgische dien-

over een derge- aschdag in de vijft hij op het eigt. Hij bowijst en aldus:

gische diensten vaar.

Schild" (April andschrift van professor J. P. kijk".

ikant te Utrecht, tot de groep van e protestantische verkild zijn en moeten worden chtigheden, zom gepraktiseerd zijn protestant- rjfeld een daad critiek, die van . Maar Dr Ober-

de heilrijke uit- en, en zoo komt " en navolging." zoo verrukt zijn ag men heusch nijn wij met onze en weg?"

ant Calvijn was en vovoud zocht

ten herinneren e Anglikaansche

atholieke Kerk", stoort, lees ik o.a.

reuzenschreden artij gaat steeds

Vales 12.796 vol- Sinds 1911 be-

in eerst door de he Kerk allengs

ten toch niet te de gevolgen. En egelt zich zacht.

Frage vruchten. Weekblad „Kerk

hij van de Vrij- est hebben, sinds dtje bijbelsch ge-

ship bouwen zoo in een Groninger tiven zonder om op van den berg a driehoek getee-

kend, die den berg voorstelt en de ark er balanceerend boven op), alsof zoo'n groot ding er niet direct af zou vallen. Julie begrijpt wel, dat dit verhaal onzin is."

Nu heeft de hier geciteerde catecheet in letterlijken zin geen ongelijk, maar de platheid, waarmee hij zoo'n oud verhaal belachelijk maakt, is ergert. Bovendien, wat zin heeft een dergelijke manier van vertellen? We verkeerden toch niet meer in de 18e eeuw, om oude sagen op zoo'n manier te lijf te gaan. Onze kinderen hebben het zeker niet nodig, want zij bekommeren er zich heelemaal niet om of zoo'n verhaal waar gebeurd is. 't Is goed te zeggen, dat al deze verhalen legendarisch zijn, maar moet dat zóó? Mijn zegsman, heusch niet iemand, die van huisuit orthodox is en behept met bijbelsche gevoeligheden, zal nu wel Remonstrant worden, omdat daar van dergelijke puerile bijbelcritiek geen sprake meer is. Maar wanneer zullen wij, Vrijzinnig-Hervormden, nu eens uitkomen boven de negativiteit en het hoge standpunt (vooral ook paedagogisch) innemen, dat eenvoudig uitgaat van de geloofswerkelijkheid als positief bezit. Moeten onze kinderen, als zij nauwelijks van school af zijn, al in de richtingspolitiek betrokken worden? Ik verwacht, dat genoemd geval tot de uitzonderingen behoort, maar ik signaleer het als waarschuwend teken.

Ach, weet deze „lezer" niet, dat toch zóó „de" manieren der vrijzinnigen zijn? En zijn dit niet de wrange vruchten van tachtig jaar „vrijzinnige" volksopvoeding? En och, wat is nu feitelijk het verschil, of je zegt, dat „deze verhalen legendarisch zijn", dan wel of je er mee spot?

Wat heeft de „inzender" liever, dat ik zijn mededeeling omtrent dien dominee „legendarisch" noem, of dat ik er een loopje mee neem?

Wat is erger?

Hulpredikers.

„Aan een vriend in Zion" schrijft Ds Broekstra van Rijnsburg in het „Leidsche Kerkblad" over de hulpredikers. Het verheugt ons, dat hij zich bij onze opvatting kon aansluiten. Hij doet dat op de hem eigene vlotte manier aldus:

Nu is het zeker geen gemakkelijk op te lossen probleem. Ons Gereformeerd Kerkrecht kent het instituut van hulpredikers niet. Vast staat, dat zij geen enkel ambt bekleeden. In dit opzicht zijn ze de minderen van z.g. oefenaars, die tenminste in den regel als ouderling ergens fungeren. Het is met de candidaten in het algemeen genomen reeds een beetje eigenaardig. Vroeger mochten de studenten in de theologie reeds een atchtelijk woord in het midden der gemeente spreken, nadat zij een proefpreek voor de professoren hadden gehouden. De Synode heeft dit, en terecht, afgeschaft. Maar wat het optreden in de vergadering der gemeente betreft, heeft ook een candidaat eigenlijk geen recht. Ik weet wel, de classis onderzoekt nu een candidaat en na voldoende examen geeft de classis hem het recht om te proponeeren, wat letterlijk wil zeggen, voor te stellen, maar natuurlijk heeft hij daardoor nog allerminst een kerkelijk ambt ontvangen en is dus zijn optreden in geen deele ambtelijk. En een hulprediker is toch in den grond der zaak niet anders dan een proponent. Alleen maar, hij kan toch niet steeds, Zondag aan Zondag, in dezelfde gemeente proponeeren. Nog minder zou hij eigenlijk de andere deelen van het ambtelijk werk in het midden van de gemeente voortdurend kunnen waarnemen. En dit is toch, tenminste tegenwoordig, het werk van een hulprediker.

Maar zoo wordt het haast een puzzle, die ter oplossing wordt aangeboden. En dan gaat men uit van de minus inziens juiste gedachte, dat een hulprediker een hulpkracht is en moet blijven. Anders is het veel beter een tweeden predikant te beroepen. Voor zulk een hulpkracht is er in den tegenwoordigen tijd werk genoeg te vinden. In „De Reformatie" wijst Prof. Waterink o.a. op verschillende arbeid, welke men aan een hulprediker zou kunnen opdragen. Hij wijst b.v. op het jeugdwerk, dat vaak heel stiefmoederlijk moet worden bedield. Men was voor eenigen tijd erg warm voor een Jeugd-ouderling. Maar dit vuur is al heel spoedig uitgedoofd. In de praktijk scheen het toch nog al moeilijk te zijn om zulk een Jeugd-ouderling te vinden, en indien hij gevonden was, om in de praktijk met succes te werken. Dit verwondert mij niet. Het is, vooral in den tegenwoordigen tijd, nog niet zulk een gemakkelijk werk onder de jeugd te arbeiden. Ik heb zoo een vermoeden, dat er wel eens een jeugd-ouderling geweest zal zijn, die zich de vraag wel eens gesteld zal hebben: wat ben ik toch begonnen! Want ook onder ons is het opstandige der lieve jeugd niet altijd afwezig. En het is buiten kijf, dat een candidaat in vele gevallen met meer succes bij de jeugd zou kunnen optreden, dan menig ouderling, hoe uitnemend de man ook als ouderling mocht zijn. Ik zeg dit in geen enkel opzicht om laag neer te zien op de ouderlingen. Ik heb steeds veel lof voor deze mannen-broeders, die metterdaad veel offeren om geheel belangeloos de gemeente te dienen met hun gaven en hun tijd. Maar om met de jeugd, vooral tegenwoordig, om te kunnen gaan, vereischt wel een bijzondere begaafdheid. Voor een candidaat, als gestudeerde, is er alvast eenige meerdere kans, dat de jeugd naar hem zal luisteren. Een bekende leider is in vele plaatsen zeer gewenscht.

Formuliergebeden.

De formuliergebeden behooren onder ons wel eens tot de „vergeten" „stukken". Och... men vindt het eigenlijk wat vreemd, wanneer iemand een formulier bidt. Ook op den kansel.

De classis en de kerkeraad van Amsterdam kent eigenlijk geen andere zede, dan dat het formuliergebed, vóór en na de desbetreffende vergaderingen wordt gebeden.

Maar dat zijn toch wel uitzonderingen. Juist acht ik deze opmerkingen van Ds Klaarhamer in het „Friesch Dagblad":

De tegenzin tegen formuliergebeden is onder ons gereformeerden niet zoo sterk meer als vroeger wel het geval was.

Men is langzamerhand gaan inzien, dat de formuliergebeden van onze kerk niet zoo dor en droog zijn als ze maar al te dikwijls werden gezegd te zijn. Dit kwam dan meestal van menschen, die nooit de moeite hadden genomen van ze eens aandachtig te lezen.

Het eerst zijn in herstel gekomen de gebeden van de doopsformulieren en van het avondmaalsformulier. Vooral toen de onderwijzing van deze formulieren weder ingang kreeg in het hart van de gemeente, moest men erkennen, dat in die gebeden om alles werd gevraagd en voor alles werd gedankt wat de gemeente te bidden en te danken had.

Later zijn ook de gebeden voor de kerkelijke vergaderingen (of zooals het in de nog niet naar het oorspronkelijke verbeterde drukken heet: voor en na de handelingen des kerkeraads) weer in eere gekomen. Het trof ons dezer dagen bij het inzien van de acta van het synodaal convent van nederduitse gereformeerde kerken in 1887 te Rotterdam gehouden, dat wijlen Dr Mr W. van den Bergh, die namens de roepende kerk van Voorthuizen de samenkomsten opende, „voorging met het gebruikelijke gebed voor de handelingen des kerkeraads", gelijk in art 1 staat te lezen. En zoo iemand, dan was hij toch wel een man des gebeds.

Intusschen bleef de schat, die in onze formuliergebeden ons van de vaderen is overgeleverd, nog veelzins ongebruikt. Vooral die voor het huiselijk en persoonlijk gebed.

De Synode van Arnhem heeft ook deze gebeden herzien. Vooral met het oog op den zinsbouw, die niet meer van onzen tijd is. De lange zinnen, met tusschenzinnen, maken het ons wel wat heel moeilijk de rustige gebedsstemming vast te houden. Daarin is nu verbetering aangebracht.

Ds Klaarhamer bewijst dit dan door het gebed „voor kranke en aangevochten menschen" te doen afdrucken, en zegt dan:

Wellicht zullen anderen evenals wij getroffen worden door de innigheid en gepastheid van dit gebed.

Inderdaad, in onze oude formuliergebeden hebben we nog een schat, die al te veel wordt vergeten.

J. W.

BOEKBESPREKING

Van tijd tot tijd geeft de Redactie gaarne verslag van bij haar ingekomen tijdschriften, brochures, e.d. De plaatsruimte eischt daarbij echter korthed; meestal moeten we volstaan met een vermelding zonder meer.

Het Ned. Ind. Comité te Nijmegen heeft uitgegeven een boekje „De Geestelijke verzorging van het leger in Ned.-Indië" (uitg. Drukkerij Firma Schotanus en Jens, Utrecht), bedoeld, om aan dien belangrijke arbeid meer bekendheid te geven en verschillende vragen te beantwoorden. De Legerpredikanten hier te lande, Ruysch van Dugteren en Janssen, en de Indische Legerpredikanten Duyker en Van Duinen (resp. Bandoeng en te Magelang) geven korte artikelen, waarin ze zich richten tot de jonge mannen, die bij het Indische leger gaan dienen; inlichtingen worden verstrekt over Kerken en Militaire Tehuizen op Java. 't Geheel (45 blz. met enkele foto's) is een aardig en nuttig propaganda-boekje.

Het Zendingsblad van de Geref. Kerken in Nederland (drukkerij Vada, Wageningen) bevat in zijn Maartnummer de bekende mededeelingen van Ds Breukelaar over de Zendingaangelegenheden (jubileum Ds K. v. Dijk, Ned. Zendingraad en Geref. Kerken, vertrek Ds Goossens en schoolopziener Van Dijk) een brief van Ds Merklijn, van Dr K. P. Groot, Ds Pos, Ds Keuchenius, en Korte Berichten.

Ons Blad, Evangelisatie-Maandblad voor Jongens en Meisjes, is een nieuwe uitgave, die met een eerste nummer April 1931 haar introde deed. De Redactie bestaat uit de H.H. Dr W. G. Harrenstein, F. Boomsma, J. Brants en de dames G. Ingwersen en G. Matter. Uitgever is Johs. Vlaanderen Oldenzeel, 1e Oosterparkstraat 212, Amsterdam, abonnementsprijs 1.00 per jaar, bij getallen volgens tarief. Het eerste nummer bevat een artikel over Paschen, een vervolgverhaal, Geppie, van J. Brants en een aardige rubriek Bijbelsche Raadsels.

Ons Reisblad, Orgaan van de Nederl. Chr. Reisvereniging (Den Haag, Weteringhade 22a) bevat in z'n Aprilnummer o.m. mededeelingen omtrent de Verreisingen naar Kuststein, de voetreizen in 1931, de zee-reizen, de Nederlanders te Keulen en de rubriek Verreisingen-nieuws.

De Zaaier, Blad ter verbreiding der Chr. gedachte in Ned.-Indië, (druk Bob, Djokjakarta) brengt in het no. van 28 Jan. o.m. artikelen over Veiligheid, Levensvreugde, De Tien Geboden, Wonderen of Natuurwetten, Vrouwenleven, Wereldschouw, Goede Gramfoonmuziek, en een kinderblad; in het no. van 11 Febr. over Wie is Jezus Christus, Levensvreugde, Etalage, Onder vier oogen, Beschouwingen over den Bijbel, Een telefoontje met den Dominee, De Zending op Nieuw-Guinea, De Bijbel op de Boulevard; in het no. van 25 Febr. vervolg-artikelen en bijdragen over Malaise en Bridge. Voorts bevat iedere aflevering mededeelingen omtrent de predikdiensten en verenigings-samenkomsten.

Hulp voor Onbehuisten, Maandblad gewijd aan de bescherming van kinderen, vrouwen, zwervers, ontwrichte gezinnen en gedeclasseerden. (Red. en administr. 2e Const. Huygensstr. 35, Amsterdam) bevat in het Maartnummer o.m. art. over Het Kind en het Recht, Lichtflitsen op de groote stad, Arbeid voor Onvolwaardigen, Nieuw en Oud en verslagen en maandoverzichten.

C. T.

Prof. Mr V. H. Rutgers. Herziening der Lager-Onderwijswet. No. 1.

De bedoeling is, dat bij „De Standaard" een serie van 10 nummers wordt gegeven, we kunnen wel zeggen „uit de eerste hand" over het Rapport-Rutgers. 't Is duidelijk, wie er over mee wil praten, moet deze brochures lezen. Het eerste nummer bevat: Pro domo? Vrijheid van Onderwijs. De Details. Het vervallen der „verklaring". Waardevolle steun. Schoolwetherziening in 1805. 't Is te hopen, dat de volgende nummers niet te lang op zich laten wachten. Allerlei commissies hebben het Rapport in studie.

Gr.

G. MEIMA.

KERKNIEUWS

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Helder: A. B. W. M. Kok te Zaamslag en R. J. v. d. Meulen te IJmuiden.

Ierscke: P. de Feijter te Zwartsloot en G. de Jager te Putten.

Beroepen te:

Harlingen: L. K. Wessels te Burum.

Hijken: J. E. Booy, cand. te Alphen a. d. Rijn.

Poortugaal: Jac. Andree, cand. te Krabbendijke.

Zunderdorp en Holysloot: S. J. Dokter, cand. te Helder.

Aangenomen naar:

Amerongen: R. de Jager te Nunspeet.

Gorredijk: Jac. v. d. Staal, cand. te Bosch en Duin (U.).

Oppeidoes: J. Vrolijk Czn., cand. te Scheveningen.

Bedankt voor:

Beetsum: J. v. d. Leek te Zaltbommel.

Diever: P. M. Veldhuijzen te Paesens ca.

Leiden (vac. H. J. Kouwenhoven): A. de Bondt te Pijnacker-Nootdorp.

Zuidwilde (Gr.): E. Nawijn te Oosternijkerk.

Zullichem en Brouwershaven: J. Vrolijk Czn., cand. te Scheveningen.

Intrede te:

Kollumerpomp: E. Boonstra, cand. Tekst: 2 Cor. 1:20.

Wolfezen: F. H. v. Loon. Tekst: 2 Cor. 5:20 en 21 (13 April).

Jubilea:

29 April: W. H. Bouwman te Herwijnen, 25 jaar.

Met emeritaat.

Ds H. M. Dethmers, Gereformeerd predikant te Sneek, heeft emeritaat aangevraagd, ingaande 30 April a.s.

Beroepbaar.

De heer M. Kamper, theol. cand., is voornemens per 1 Mei zijn hulpredikerschap bij de Geref. Kerk te Alphen (Alphen a. d. Rijn) te beëindigen. Na dien datum zal hij gaarne des Zondags preekbeurten vervullen. Hij is ook bereid om dan een beroep in overweging te nemen. Zijn adres tot 1 Mei is: Bloemhofstraat 1, Alphen a. d. Rijn; na 1 Mei Geref. Pastorie, Meerkerk (bij Gorkum).

Candidaten tot den H. Dienst.

Cand. J. R. Sybrandy, van Stiens, beroepen predikant bij de Geref. Kerk van Zwartebroek, is in de Woensdag gehouden vergadering van de Classis Apeldoorn na peremptoir examen met algemeene stemmen toegelaten tot den dienst des Woords en der Sacramenten.

Synodale Vergaderingen.

De eerstvolgende Particuliere Synode der Geref. Kerken in Zeeland is bepaald op Woensdag 3 Juni a.s. in de Hofpleinkerk te Middelburg.

De eerstvolgende Particuliere Synode der Geref. Kerken in Zuid-Holland (Noordelijk deel) wordt Dinsdag 16 Juni a.s. te Woerden gehouden.

Ouderlingenconferentie.

De 21ste Ouderlingenconferentie der Geref. Kerken in de Classis 's-Gravenhage zal Woensdag 22 April worden gehouden in de Westerkerk te Den Haag.

De agenda vermeldt o.m. een referaat van Ds W. van 't Sant te 's-Gravenhage-West, over: „Tact in de uitoefening van het ambt".

Mannenverenigingen.

— Te Velp (G.) tracht men te komen tot de oprichting van een Geref. Mannenvereniging.

CHR. Geref. Kerk.

Beroepen te:

Rijnsburg: W. Bijleveld te Haarlem-C.

Vlaardingen: J. W. v. Rec te Barendrecht.

Bedankt voor:

Hillegom: J. A. Riekel te Sliedrecht.

NEDERL. HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Amsterdam (vac. Prof. Dr A. H. de Hartog): J. J. C. Karres te Apeldoorn.

Beetsum: J. A. Swart te Kimsward.

Benschop: I. Kievit te Baarn.

Genemuiden: A. H. J. G. v. Voorthuizen te Lage Vuursche.

Goederak: W. Rijnsburger te Polsbroek.

Nigtevecht (toez.): Th. G. Tonnou te Hoogmade.

Oldebroek: J. Lekkerkerker te Molenaarsgraaf.

Pijnacker: Th. G. Tonnou te Hoogmade.

Vaassen: G. v. d. Zee te Wapenveld.

Aangenomen naar:

Aardenburg: J. B. M. v. Dalfsen te Diever.

Beekbergen (als hulppred.): L. Buerk, cand. te Zeist.

Oud- en Nieuw-Gastel: Chr. Broekhuizen te Oostrum bij Dokkum.

Rotterdam-Charlois (vac. J. C. H. Romijn): H. Stolk te Goutum.

Voorburg (2e pred. plaats): A. Hoekert te Reitsum.

Bedankt voor:

Hierden: W. L. Mulder te Voorthuizen.

Oosterhout: J. v. Veen te Muiderberg.

Schalkwijk: H. v. Elst te IJzendoorn.

Wierden (toez.): J. E. Klomp te Ede.

Intrede te:

Haamstede: A. Kentie, cand. Tekst: 2 Cor. 5:20 en 21.

Halle: G. F. Callenbach, cand. Tekst: Markus 9:24.

Noordwijk-Binnen: W. W. Siddré, Tekst: Gal. 4:12a.

Purmerland A. C. la Grand. Tekst: Rom. 1:16.

Renswoude: E. P. de Looze, cand. Tekst: Efeze 3:14—19.

Afscheid van:

Rotterdam-Delfshaven: C. B. Holland. Tekst: 2 Petr. 1:19.